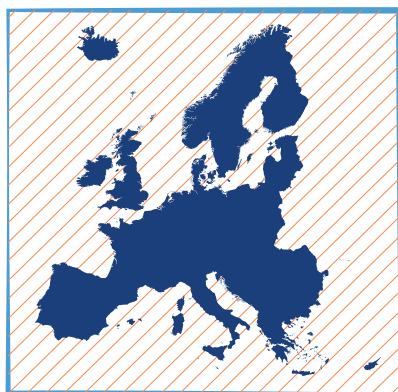

EUROPEJSKIE FUNDUSZE STRUKTURALNE I INWESTYCYJNE: zmieniając świat, każdego dnia

KALENDARIUM INWESTYCJI 2019

EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA PROGRAMY INTERREG ORAZ STRATEGIE MAKROREGIONALNE

1. EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA – POSTĘPY REALIZACJI PROGRAMÓW INTERREG W ZAKRESIE FINANSOWANIA I PROWADZONYCH DZIAŁAŃ

Europejska współpraca terytorialna (Interreg) jest głównym filarem polityki spójności Unii Europejskiej, którego celem jest zacieśnianie współpracy pomiędzy poszczególnymi państwami oraz regionami w celu sprostania wspólnym wyzwaniom.

W ramach tak zwanych programów Interreg realizowane są wspólne działania na różnych szczeblach:

- ▶ **53 programy transgraniczne** mające na celu poprawę jakości życia obywateli wzdłuż granic wewnętrznych UE;
- ▶ **15 programów współpracy transnarodowej**, w ramach których realizowane są strategiczne działania na terytoriach poszczególnych państw członkowskich, które są podobne i stoją przed podobnymi wyzwaniami, którym mogą stawić czoła jedynie dzięki współpracy;
- ▶ **4 programy współpracy międzyregionalnej**, zajmujące się przekrojowymi zagadnieniami, takimi jak budowanie potencjału, gromadzenie danych oraz współpraca pomiędzy obszarami miejskimi na terenie całej Europy;

Kraje spoza UE mogą również czerpać korzyści z:

- ▶ **10 programów współpracy z krajami przystępującymi, obejmującymi programy transgraniczne Interreg w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA)**, spośród których większość jest realizowana na obszarach przygranicznych krajów bałkańskich i państw członkowskich,
- ▶ **15 programów współpracy z krajami sąsiadującymi na wschodzie i południu**, obejmujących programy transgraniczne Interreg realizowane w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI).

W całym 2019 roku odnotowano znaczące postępy w realizacji programów Interreg. Budżety poszczególnych programów są już w dużej mierze rozdzielone na wybrane projekty, a ich ogólna kwota stanowi 88 % całkowitego budżetu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) przeznaczanego na działania Interreg w latach 2014–2020.

Większość z tych programów przyczynia się do realizacji priorytetów Komisji Europejskiej. Znacząca część inwestycji jest przeznaczana na cele związane z ochroną środowiska (ochroną różnorodności biologicznej, a także ochroną przeciwpowodziową i przeciwpożarową) oraz **badaniami i innowacjami**, w realizacji których uczestniczy **4500 przedsiębiorstw** oraz niemal **2300 instytucji badawczych**.

2. WSPÓŁPRACA STANOWI JEDEN Z NAJWAŻNIEJSZYCH ELEMENTÓW EUROPEJSKIEGO DUCHA – POZA FINANSOWANIEM, SKUPIAMY SIĘ NA SOLIDARNOŚCI I DIALOGU, ABY RAZEM SPROSTAĆ WSPÓLNYM WYZWANIAM

- Cztery strategie makroregionalne, na które składają się Strategie UE dla regionu Morza Bałtyckiego (EUSBSR), na rzecz regionu Dunaju (EUSDR), regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR) oraz regionu alpejskiego (EUSALP), stanowią platformy współpracy politycznej, dzięki którym możliwe było osiągnięcie istotnych postępów w wielu kwestiach;
- Strategie te zapewniają możliwość wielosektorowego, wielonarodowego i wielopoziomowego sprawowania rządów, które **pozwalają na zmianę nastawień** (np. w ramach strategii EUSALP: Konferencja na rzecz Zielonej Infrastruktury; Szczyt Leśny „Ochrona. Lasy. Klimat”; Konferencja na temat mobilności w Alpach);

- Strategie pozwalają na **popędzenie rozwoju kontynentu europejskiego** poprzez działania ukierunkowane na współpracę, realizowane w ramach trzech wspólnych priorytetów tematycznych, obejmujących zmiany klimatyczne i ochronę środowiska, badania i innowacje, a także rozwój gospodarczy i łączność;
- Strategie pozwalają także na **korzystanie z różnorodnych możliwości finansowania**, takich jak programy Interreg, funduszy w ramach polityki spójności, funduszy Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz prywatnych inwestycji.

3. OPRÓCZ FINANSOWANIA, WSPIERAMY RÓWNIŻ DZIAŁANIA UKIERUNKOWANE NA OGRANICZANIE PRZESZKÓD PRAWNYCH I ADMINISTRACYJNYCH W REGIONACH PRZYGRANICZNYCH

Brak harmonizacji na szczeblu europejskim często utrudnia osiągnięcie całkowicie otwartych granic, co może spowodować realne utrudnienia dotyczące obywateli mieszkających w obszarach przygranicznych, którzy stanowią jedną trzecią całej ludności Unii Europejskiej. Rozwiązanie zaledwie 20% wszystkich przeszkód prawnych, administracyjnych i instytucjonalnych pozwoliłoby na wzrost PKB w regionach przygranicznych o 2%.

Komisja Europejska (DG REGIO) prowadzi platformę Boosting EU border regions, która stanowi jedno z dziesięciu działań zaproponowanych przez Komisję w komunikacie „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE”. Jej celem jest zwrócenie uwagi na sposoby ograniczenia złożoności, długości i kosztów kontaktów transgranicznych, a także wspierania procesu łączenia służb wzdłuż granic wewnętrznych. Platforma jest adresowana do zainteresowanych stron związanych z granicami, obejmujących instytucje zarządzające oraz wspólne sekretariaty programów Interreg, a także innych interesariuszy. Jest to miejsce umożliwiające prowadzenie debat na tematy związane z granicami, wymianę dobrych praktyk i znalezionych rozwiązań w zakresie przeszkód granicznych. Dyskusje oraz informacje mogą być publikowane na platformie w ramach różnych tematów wskazanych w komunikacie.

DG REGIO zorganizowała bardzo popularne seminaria dotyczące tematów, które mają wpływ na codzienne życie i funkcjonowanie mieszkańców. Wśród nich znalazły się specjalne, cieszące się dużym zainteresowaniem konferencje z udziałem zainteresowanych stron i decydentów, poświęcone tematom związanym ze zdrowiem (w grudniu 2018 roku), a także niedawna konferencja dotycząca brakujących ogniw w transporcie transgranicznym (w listopadzie 2019 roku),

DG REGIO dąży również do zaoferowania konkretnego wsparcia w procesie usuwania przeszkód w kontekście projektu b-solutions. Projekt ten, realizowany pod nadzorem DG REGIO przez Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych (SERG), ma na celu usunięcie przeszkód prawnych i administracyjnych, a także utrudnień na wewnętrznych granicach Unii Europejskiej. Istniejące wyzwania dotyczą między innymi rozszerzenia zakresu dualnego systemu kształcenia w niektórych regionach przygranicznych, tworzenie jednolitych wspólnych służb ratownictwa medycznego oraz straży pożarnej, uznawania kwalifikacji w przypadku pracowników wykonujących zawody o dużym zapotrzebowaniu, a także rozwiązywania problemów administracyjnych ograniczających przepływ wykwalifikowanych pracowników. Są to tylko niektóre z problemów, na których skupia się nasza uwaga. Dotychczas wsparcie otrzymały 43 projekty pilotażowe należące do różnych kategorii. Konferencja poświęcona dzieleniu się doświadczeniami w ramach programu b-solutions została zaplanowana na pierwszy kwartał 2020 roku.

Programy Interreg oraz strategie makroregionalne zwracają szczególną uwagę na zaangażowanie młodzieży i społeczeństwa obywatelskiego, zgodnie z nowymi priorytetami politycznymi Komisji:

► Cztery strategie makroregionalne angażują młodych obywateli uczestniczących w debacie politycznej. Młodzież z regionu Morza Bałtyckiego uczestniczy w obozie młodzieżowym Morza Bałtyckiego, poświęconym ich tożsamości regionalnej, natomiast młodzi ludzie z regionu alpejskiego biorą udział w konkursie „Pitch Your Project”, w którym Komisja przyznaje nagrody za najlepsze projekty. W regionie Morza Adriatyckiego i Jońskiego, 600 osób – w tym młodzież – wzięło udział w projekcie DRAW THE COAST, którego celem było planowanie przyszłych dróg przybrzeżnych. W tym roku po raz kolejny odbyły się 6. Dni Uczestnictwa w regionie Dunaju, dzięki którym młodzież miała możliwość wzięcia udziału w dyskusji na temat edukacji i zatrudnienia w regionie.

► Inicjatywa Interreg Volunteer Youth (IVY), kierowana przez Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych od marca 2017 roku przy wsparciu DG REGIO, angażuje młodzież w działania Interreg w roli wspieranych finansowo wolontariuszy, zarówno na szczeblu programów (np. przy instytucjach zarządzających) oraz poszczególnych projektów (np. przy ich beneficjentach). Od chwili startu, w ramach inicjatywy IVY przeszło 400 wolontariuszy realizowało różnorodne zadania, a w samym tylko 2019 roku 180 osób rozpoczęło gromadzenie doświadczeń w różnych obszarach związanych z programami Interreg.

► Od 2019 roku wolontariusze inicjatywy IVY organizują także działania na rzecz zaangażowania obywateli (CEA), w ramach których zapraszają oni organizacje społeczeństwa obywatelskiego i obywateli do rozmowy na temat działań UE oraz Interreg realizowanych w regionie, a także o projektach, które mieszkańcy chcieliby zobaczyć w przyszłości. Działania te stanowią sposób na zwiększenie ogólnego zaangażowania obywatelskiego w całej Europie dzięki wsparciu młodzieży organizującej te wydarzenia, co może pozwolić na opracowanie prawdziwego podejścia oddolnego.

PRZYKŁADOWE PROJEKTY

(1) Ochrona środowiska → Interreg MED:

Celem projektu „MOBILITAS – MOBility for nearLy-zero CO2 in medITerranean tourism destinAtionS” jest ograniczenie negatywnego wpływu turystów na środowisko i ruch w kurortach nadmorskich. JAK ZAMIERZAMY ZMNIEJSZYĆ WPŁYW RUCHU NA ŚRODOWISKO? Dzięki opracowaniu scenariuszy mobilności, a także dokumentów dotyczących zrównoważonej mobilności turystów, wykorzystaniu narzędzi informatycznych, wprowadzeniu elektrycznych rozwiązań w zakresie mobilności i pojazdów współdzielonych, a także wydaniu podręcznika dotyczącego zrównoważonej mobilności w turystyce.

► Całkowity budżet projektu wynosi 2,5 miliona euro, wsparcie z EFRR wynosi 2,1 miliona euro; projekt skupia 10 partnerów

<https://mobilitas.interreg-med.eu>

(2) Ochrona środowiska: Interreg VA – Zharmonizowany program zmniejszania zagrożenia powodziowego na granicy słoweńsko-chorwackiej – FRISCO (Cross-Border Harmonised Flood Risk Reduction)

Ważny projekt ograniczania zagrożenia powodziowego, realizowany wzdłuż granicy słoweńsko-chorwackiej, na terenach, przez które przepływa kilka rzek, w tym Mura oraz Drawa, powodujących poważne powodzie. Ze względu na prognozy wskazujące na fakt, że zmiany klimatyczne doprowadzą do zwiększenia częstotliwości ekstremalnych zjawisk, konieczne jest wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej na obszarze przygranicznym.

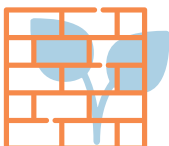
Obejmujący cztery elementy składowe projekt zakłada szereg działań, wśród których można wyliczyć modernizację zapór, gospodarkę dorzeczami rzek oraz przedsięwzięcia mające na celu przystosowanie terenów do zmieniającego się klimatu (między innymi budowę wałów przeciwpowodziowych, których zadaniem jest ochrona obszarów położonych w dolnym biegu rzeki przed zagrożeniem powodziowym).

Projekt stanowi element realizacji programu INTERREG V-A Słowenia – Chorwacja, w ramach celu szczegółowego „Ograniczenie zagrożenia powodziowego w transgranicznych dorzeczach rzek Drawy oraz Kupy poprzez zastosowanie strukturalnych środków ograniczania zagrożenia powodziowego”. Współpraca transgraniczna ma w tym wypadku kluczowe znaczenie ze względu na fakt, że wszystkie działania mające na celu ograniczenie zagrożenia powodziowego w przypadku transgranicznych rzek muszą być realizowane w skoordynowany sposób przez obu partnerów, aby uniknąć jednostronnych działań, które mogą stanowić zagrożenie dla drugiej strony.

► Całkowita wartość inwestycji w ramach tego projektu wynosi 11,5 miliona euro, z czego wkład EFRR wynosi 9,7 miliona euro.

<http://www.si-hr.eu/en2/projects/approved-projects-2>

(3) Innowacyjność: Interreg VA – Program Francja (Kanał/Manche) Zjednoczone Królestwo – CobBauge

W ramach projektu CobBauge, zdobywcy nagrody EuroStars w 2019 roku, powstał nowatorski i innowacyjny materiał okładzinowy stworzony w oparciu o starożytną technikę budowania z ziemi i włókien. Osiągnięcia technologiczne naszych przodków zostały dostosowane do wymagań nowoczesnego sektora budownictwa, co pozwoliło na połączenie elementów kultury z nowoczesnym podejściem do projektowania budynków. Nowatorski materiał jest wykorzystywany w ścianach warstwowych, spełniających wymagania obecnych norm termicznych, co pozwala na budowę efektywnych energetycznie domów, które zapewnią mieszkańcom odpowiednią wygodę, dobre samopoczucie, zdrowie oraz oszczędność pieniędzy.

► Wkład EFRR w projekt wynosi 2,8 miliona euro.

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/2019/finalist?r=cobbauge

(4) Innowacyjność → Interreg w regionie Morza Bałtyckiego – BaltSe@nioR

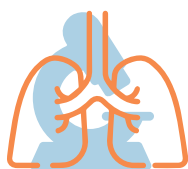

W ramach projektu powstają prototypy inteligentnych mebli, a także nowe trendy projektowe na potrzeby przedsiębiorstw zajmujących się projektowaniem wnętrz. Celem projektu jest zwiększanie możliwości firm w zakresie pracy w środowisku międzynarodowym oraz wspieranie ich innowacyjności, co pozwoli im na tworzenie inteligentnych produktów dostosowanych do potrzeb osób starszych, dzięki czemu staną się bardziej konkurencyjne oraz innowacyjne. Projekt oferuje wyjątkowe możliwości w zakresie zwiększania wygody i bezpieczeństwa osób starszych przy jednoczesnym zwiększaniu potencjału innowacyjnego.

▶ Całkowity budżet projektu wynosi 2,39 miliona euro, wsparcie z EFRR wynosi 1,72 miliona euro; projekt skupia 10 partnerów

<https://projects.interreg-baltic.eu/projects/baltsenior-30.html>

(5) Innowacyjność → Interreg Irlandia Północna, Irlandia, Szkocja – BREATH

BREATH (Border and Regions Airways Training Hub) stanowi wyjątkowy, światowej klasy transgraniczny zespół naukowców, którzy pracują nad zwalczaniem przyczyn, opracowywaniem sposobów leczenia oraz metod profilaktyki przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP). POChP jest nieuleczalną i wolno postępującą chorobą, która powoduje trudności w oddychaniu i nieodwracalne uszkodzenia płuc, występująca z dużą częstotliwością w Irlandii, Irlandii Północnej i niektórych częściach Szkocji. Ze względu na fakt, że w wielu przypadkach choroba ta pozostaje nierozpoznana i niezdiagnozowana, wiele osób określa ją mianem „niewidzialnej choroby” – mimo to już wkrótce stanie się trzecią główną przyczyną zgonów na całym świecie. Jednym z głównych celów projektu BREATH jest wyszkolenie grupy około 20 najlepszych naukowców na początku kariery, którzy zajmą się walką oraz zwiększaniem świadomości na temat POChP i współpracą z koncernami farmaceutycznymi w regionie – w tym firmami będącymi spółkami spin-off uniwersytetu.

▶ Całkowity budżet projektu wynosi 8,5 miliona euro, wsparcie z EFRR wynosi 8,5 miliona euro.

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/united-kingdom/enhancing-r-d-to-reduce-lung-disease-in-ireland-scotland-cross-border-region

(6) Innowacyjność – Interreg VA Francja, Niemcy, Belgia, Luksemburg (Wielki Region)

Rządy Niemiec, Francji, Belgii i Luksemburga zleciły firmie IZES gGmbH opracowanie wstępnego programu technologicznego w zakresie wykorzystania stacjonarnych ogniw paliwowych. Wykorzystanie charakteryzujących się wysoką sprawnością systemów ogrzewania opartych na ogniwach paliwowych w celu kogeneracji ciepła oraz energii elektrycznej stanowi ważny krok na drodze ku osiągnięciu wyznaczonych przez rządy celów związanych z ochroną klimatu oraz energetyką, a dodatkowo ma pozytywny wpływ na ich gospodarki.

Każde z czterech ogniw paliwowych w Wielkim Regionie to wirtualna elektrownia bilansująca produkcję i zużycie energii elektrycznej albo poprzez wykorzystanie pojemności magazynowej ogniw, albo poprzez wymianę nadmiaru energii elektrycznej z innymi połączonymi ogniwami (także w ramach transferów transgranicznych) za pośrednictwem inteligentnych sieci na poziomie sieci dystrybucyjnej. Procesem bilansowania steruje cyfrowy kontroler online w każdym ogniwie, sterowany przez rynek energii elektrycznej. Celem projektu jest znaczna integracja energii ze źródeł odnawialnych w systemach energetycznych. Projekt otrzymał nagrodę RegioStars w 2019 roku.

▶ Wkład EFRR w projekt wynosi 0,9 miliona euro.

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/2019/finalist?r=energy-cells-gr